

Építkezések Szófiában

A bolgár főváros fejlesztését szolgáló építkezésekre idén 79 millió levát fordítanak. Ez az összeg a magasépítkezések és az egyéb építkezések között 48 millió, illetve 31 millió leva arányban oszlik meg. Szófiában idén 6300 lakás építését tervezik. Az újonnan épülő lakásoknak mintegy 30 százaléka kétszobás, 60 százaléka háromszobás, 10 százaléka egy- és négyosztos lesz. Pílanatnyilag ez a megoszlás járul hozzá leginkább a lakásprobléma megoldásához. Ezenkívül 16 iskola, 11 bölcsőde és óvoda, több középület, kulturális, szociális, egészségügyi és kereskedelmi objektum építését kezdik meg 1970-ben.

Jelentős a bolgár főváros idej mélyépítési programja is. Többi között széles körű közművesítési tervet valósítanak meg azokon a területeken, ahol a közeljövőben új lakótelepek épülnek. A tervezett új lakótelepek között a későbbi zöldövezetek előkészítő munkálatait is megkezdik.

Szófiában idén több gyalogos aluljáró építése fejeződik be, s megkezdődik a főváros nagy rendő-pályaudvarának építése. Folytatják a városi vízvezeték-, csatorna- és villamoshalozat bővítését is.

Szófiában új városrész épül, 5, 8, 16 és 25 emeletes házakkal. Ez lesz a bolgár főváros legegészségesebb, legkorszerűbb lakónegyede. Az „Ifjúság”-ról elnevezett városrészt széles zöldövezet választja el az ipari központtól. Parcelláit ugyancsak sűrűn tagolják parkok, ligetek. A városrész — ahogy a bolgár lapok írják — lényegében Szófia „összkomfortos mellékbelőgye” lesz, közigazgatási, kereskedelmi, egészségügyi, szociális, oktatási, kulturális és sportlétesítményekkel.

Letapogatott képek

Tíz-tizenöt millió vak tapogatják a világot, s közülük csaknem 700 000 gyermek. A legtöbb vak a fejlődő országokban él, a magasfokú ipari társadalmakban pedig ezer ember közül két-három vak. Már hosszú ideje folynak a kísérletek, hogy megtalálják azokat a technikai „mankákat”, melyek megkönnyítik a vakok életét. Lengyelországban, a szeczeni Orvostudományi Egyetem szemészeti intézetében nyolc éve folyik annak a készüléknek az összeállítás, mely az olvasást és a térben való tájékozódást segíti elő.

A gép konstrukciója a következő: a kamerát, melynek talapzatát fémkorong helyett egy 120 fotórészecskéből álló mozaik alkotja, a vak ember fejére szerelik. Homlokára egy elektromos letapogató készülék, karjára pedig egy kis doboz kerül, melyben tranzisztoros erősítő és telepek vannak. Így minden tárgy képe a fotócella-mozaikra esik, melyet aztán a homlokán levő letapogató készülék felfog.

Az új készülékkel folytatott első kísérletek igen sikeresek. A vakokat egy speciális terembe vezették be, melynek falai és padlózata is fekete volt. Fehérre festett bútorok, különböző szélességű fehér oszlopok sablonjai, valamint egy férfi és egy női modell állott a teremben. Mindezeket a tárgyakat pedig 300–400 lux fényerősségű korték világították meg.

A teszt abból állt, hogy különböző geometriai idomokat, papírból kivágott betűket, más-más szögben és helyzetben egy fekete függönyre erősítettek, s a vizsgált személynek a azt a feladata, hogy odalépjen ahhoz a tárgchoz, melynek képét homlokán érezte, s minden oldalról meg is tapogassa azt. A lengyel tudósok azután arra voltak kíváncsiak, hogyan ismeri fel a beteg a környezetében levő tárgyakat. Különböző távolságra bútorokat helyeztek el, s a vizsgált személynek azt

Vendéglátás

Szomjoltás a vendéglőben

Az illetlen pontosan tudja, hogy milyen ételhez milyen ital illik, s kellene. Valószínű például, hogy a tűzdelt vaddisznórostélyosra az emberek többsége nem Jafát iszik, hanem valamiféle tüzés bort. Egy zóna kelkaposztára azonban általában vizet szeretnek inni a vendégek, hogy csak egy példával éljünk. S akár hiszik, kérem, akár nem, legtöbb-ször úgy tűnik a szomjúhózonak, hogy ez a legdrágább ital, lévén, hogy olyan vona-

zkodva hozzák asztalára a pincérek.

Kivétel, persze, mindig akad. Például a Hungaria, amelynek éttermében ott állnak a kecses kis kancsók az asztalon, s ahol nem jelzi gúnyos szájrándulás, hogy vizet inni vendéglőben nem illik. A kisvendéglőkre kis nyugdíjú, idős emberek szoktak panaszkodni, olyanok, akiknek az orvos is tiltja az ivást, nemcsak a pénztárca. Megérdekl, hogy az az egy pohár víz odakerüljön az asztalukra.

Hazudós étlapok

Hol volt, hol nem volt, hol van, hol nincs: furcsa állapot az étlap, akár diszes borítóban, akár műanyagdossziében hivalkodik, vagy éppen a bisztró táblájáról olvashatja le az ember. Végigbongész gyanútlanul, míg rá nem akad a megfelelő ételre, amiről néhány perc múlva kiderül, hogy csak írásban létezik, mert egy hétre előre terveznek, s bizony az ellátás nem alkalmazkodik mindig a tervekhez.

A második variáció: volt, csak elfogyott, és elfeledték megjelölni a szokás szerint — ez különösen a harmad-

osztályú éttermekben fordul elő sokszor az Egyetemről a Kishungáriáig — vagy — a Boszorkánytól a Békeig — a bisztrókban szedik le későn a tábláról az elfogyott étel nevét.

Réges-régi úgy ez, hogy néha hazudósnak bizonyulnak az étlapjaink, amelyek külsőre dicséretre méltóan fejlődtek. De tartalmukra engedjék meg még egy bíráló megjegyzés: hiányzik belőlük — egy-kettőtől eltekintve — az idegenek iránti udvariasság, a többnyelvűség is.

Záróra zárórakor

A vendég jobb helyeken addig vendég, amíg el nem megy. Addig nem illik lerámolni asztalát, körülseperni: egyszerűen vendéglőkben és szórakozóhelyeken nem illik csendesen kiutálni a vendéget a záróra percére. Így is elég sok szemrehányás éri az embert külföldi

ismerőseitől, hogy nálunk milyen kevéssé üzletemberek azok, akik a vendéglátóiparban keresik meg a pénzt.

Az egyik azt meséli, hogy fél tíz után öt perccel tévedt be a Széchenyi téri kisvendéglőbe, ahol kiderült, hogy már semmiféle étellel nem szolgálhatnak, a másik azt panaszkolta, hogy miként seprtek körül a Csirke-bárban záróra idején, mert nem volt elég gyors.

A szegedi étteremben az is megtörtént már, hogy háromnegyed tízkor a pincér nekilátott összeszedni a kecses vázákat a vendégek asztaláról, mondván, hogy záróra lesz. Az egész művelet igényként nem vett volna igénybe többet három percnél, tehát békében lehetett volna hagyni az asztalokat. Munkaideje lejártával természetesen mindenki szeretne gyorsan hazatérni, a záróra azonban — tudomásunk szerint — zárórakor van, s nem negyedórával előbb.

Veress Miklós

A „veterán” KISZ-titkár

— Mit gondol, miért választották meg titkárnak?

Mennyiféle feleletet lehet erre adni! Szerénytelenül: „Mert a legjobb jelölt voltam.” Álszerénységgel: „Bizonyára tudták, kérem...” Magabiztosan: „Mert ismerték a képességeim”. És így tovább...

Lajkó Ferenc, a szegedi textilművek KISZ-titkára szemembe néz, egyenesen, egyszerűen mondja: „Talan, mert egy gyűlésen nagyon hevesen szóaltam fel a fiatalok érdekében, a magunk ügyében.”

Talán, hiszen lehet, ezért, lehet, hogy másért. Senkinek sincs az arcára írva, jó vezető lesz-e? Még a megcslantott képességek se mindig teljesednek ki. De hat-évi munka után már lehet mérlegelni — összehasonlítani azt a hajdani „tanulótitkárt”, meg ezt a mai, kiforrott ifjúsági vezetőt. Aki nyílt beszédű, határozott, de nem szerénytelen — még soha nem volt elégedett: még nem mindent csinált meg, amit hat éve céljai közé sorolt.

— Mik voltak azok? Szervezett KISZ-munka legyen, gyors reagálás az üzemi élet eseményeire, élénk kulturmunka. És még sok minden más. Például olyan szervezőttség, hogy mire leér az üzemekbe a határozatunk, ötletünk, ne gyengüljön el, ne legyen erőtlén. Hogy beleszólásuk legyen a fiataloknak az üzem életébe — nem szolás-beszélés elsősorban, hanem beszédes tettek is. Hogy ott legyenek a fiatalok mindenütt, ha szükség van rájuk.

A textilgyárban a létszámnak több mint fele 26 éven aluli, a KISZ-tagok száma is több mint ezer, tehát legalább a gyár dolgozóinak egynegyede KISZ-tag. Óriási erő!

— Bátran mondhatom, a vb-tagok és a 26 alapszervezet titkára mozgatni tudja a fiatalokat. Nem arról van szó, hogy minden száz százalékig sikerül, hiszen mindenki társadalmi munkában végzi a dolgát, nem egyszer munkaidő alatt kellene ezt-azt elintézni, és akkor meg nem lehet.

Mindig a közös munká-

hoz kanyarodunk, rá kell kérdeznem: szerinte melyik titkár dolgozik jól?

— Aki irányítani tud, megosztani a munkát, nem pedig mindent maga akar végezni. Eleinte magam is egyedül kapkodtam, aztán sikerült megszervezni az aktivistákat. Az lenne az igazi, hogy sokan dolgozzanak és kevesen nézzék. Még nem jutottunk el eddig az ideális állapotig.

— Mi a legfontosabb egy KISZ-vezető munkájában?

— Ki tudna rangsorolni? Az lényeges, hogy a fiatalok nyelvén tudjon beszélni. Sokszor a brosúrákat le kell fordítani. Kritikusak, nem elnézők a tizen- és huszonevesek, nem szeretik a nagy szavakat. Becsülni is kell ezt bennünk, akarjanak változtatni azon, amit rossznak tartanak. Dolgozni, tenni akarjanak.

— Mi az a mozgalomban, amin javítani szeretne?

— Előre szeretném megmondani, hogy a magam célkitűzéseit is, úgy érzem, csak 70–80 százalékban tudtam megvalósítani. Tudom tehát, milyen nehéz munka az ifjúsági mozgalomban dolgozni és nincsenek „fából vaskarika” kívánságaim. Ma is első feladatnak tartom, hogy a KISZ munkára buzdítson, segítse a termet. De én szeretném, ha a fiatalok egész életébe beleszólhatna a mozgalom. Az emberi kapcsolatok megteremtését, a jó kapcsolatok

kiépítését is fiatalokkorban tanulniak meg ezek a gyerekek. Ilyenkor még minden nevelőhatás egy életre szól. Itt voltak például a múltkor az Omegák, csak néztem, hogy majd megvesztek értük a gyerekek. Ezek a hosszú hajú fiúk? Tűrték a nagy lelkesedést, egy korty italt el nem fogadtak, komolyak és igen rokonszenvesek voltak. Nem bálványok — de művészek, akik megdolgoztak alapos zenei tudásukért, hírukért. És ezt látni, tapasztalni jó, hogy így értékelték őket a beatarajongó fiatalok. Ha így nőnek előttük példaképpé, nem vagyok nyugtalan. Ez csak apró momentum. De, hogy megszervezzük, hogy a fiatal, amikor bekerül a műhelybe, elsősorban a KISZ-esektől kaphat segítséget, felkeressük és elbeszélgetünk körülményeiről, munkájáról, én tudom, ez azt eredményezi, hogy hamarosan hozzánk fordul, ha valami gondja van. Tudja, hogy ránk számíthat. Vagyis: az életének is részévé válhat az ifjúsági mozgalom, a fiatalok összetartása.

Lajkó Ferenc úgy véli, lassan ideje a visszavonulásról gondolkodni. Mindenesetre neveli az utánpótlást, De — remélhetőleg ezt neki is megmondják még párszor — még sok mindent elvégezhetne, megoldhatna, tapasztaltatna még sokáig szükség lenne.

F. Szóke Mária

„Csináld magad” repülőgép

Alighanem a „Csináld magad!”-mozgalom csúcsteljesítményét állította fel Vladislav Verner csehszlovák technikus, amikor egy repülőgépet hatévi munkával elkészített. Maga tervezte és saját kezűleg építette meg a mindössze 250 kiló önsúlyú gépet, mely 100 kg teherrel — beleértve a pilóta súlyát is — emelkedhet a magasba. Fel- és leszállásához mindössze 300 méter hosszú kifutópálya szükséges,

ami akár egy egyenes országúti szakasz is lehet. Sebes-ségben természetesen nem veheti fel a versenyt a szériagépekkel — 140 km/óra az utazósebessége —, de nem is ez volt a cél. A könnyű, biztonságos és olcsó konstrukció olyannyira megnyerte a szakemberek tetszését, hogy a gép sorozatgyártásának megindítására is gondolnak, ami az egyéni repülőfogalom kezdetét jelenthetné Csehszlovákiában.

— és kénytelen igent mondani Banless úrnak — vagy pedig belenyugszik, hogy kiteszik a szűrét, és viszik Bécsbe, ahonnan jött. Én az utóbbit választanám a maga helyében...

— Én is azt választom — feleltem. — Bécsből már csak egy ugrás Magyarország...

— Igen, ha az ember közel van a hazájához, könnyebben viseli el az életet idegenben...

— Téved, Mr. Lewis! Én haza akarok menni. Bécsből már könnyebben hazajutok. Innen soha nem lenne pénzem útiköltségre. Az amerikai állam megszabadít engem ettől a gondtól. Köszönöm, előre is...

Lewis jó indulatúan nevetett.

— Furcsa, de igaza van. Tudja, nálunk a törvények és a szabályok nem mindig logikusak. Legtöbbször gondot okoznak az embernek, de akadnak esetek, amikor kifejezetten szerencsét jelentenek.

26.

Lewis búcsúzóul a lelkemre kötötte, hogy lekössék hétfő reggel tíz óráig önként vonuljak be az Emigration Service fogdája. Forster ugyanis már kilenckor bejelenti, hogy az óvadékokat vissza kívánja. A pénz nagy úr, nagyobb, mint az ember szabadsága, és három órán belül fülön fognak, visznak a poloskák közé. Ezért sokkal tisztességesebb dolog, ha önként megyek...

Kezet fogtam az újságíróval, aki Ruthtól is megpróbált elbúcsúzni, de nem sikerült neki, mert a lány láthatatlanná vált. Csak a takaró alatt meg-megrázkódó emberforma mutatta, hogy mégis jelen van.

Az újságíró tapintatos ember volt, nem erőltette a dolgot. Elment.

Miután kívülről becsukta az ajtót, és én belülről bezártam, felhajtottam a takarót, hogy Ruth szemébe nézzek. Ruth sírt. Egész testét rázta a zokogás. Megjegyzem, így még talán szebb volt, mint amikor mosolygott.

Próbáltam vigasztalni. Először kevés sikerrel, de az új és új kísérletek végül is eredményt hoztak. Így vigasztaltam egész vasárnap, egészen hétfő reggelig. Nem dicsekvésképpen mondom, de a végén megvigasztalódott. Amikor hétfőn reggel ránkivirradt, szípgóva bár, de mosolygva így szólt:

— Darling, fáj, hogy elmész, de ilyen férfinak kár itt elkallódnia. Menj, cselekedj belátásod szerint, csak arra kérlek, hogy jussak eszedbe odahaza, a pusztán amikor a csikósgöröket öleled...

Ezt könnyű szívvel megígérhettem.

— És mihez kezdesz most? — kérdeztem kedvesen.

— Mihez kezdenék? — kérdezte csodálkozva Ruth. — Visszamegyek a Hotel Clive-ba...

— Vissza? — emeltem fel a hangomat. — És Mr. Cucke? Nem fog békén hagyni...

— Egy nőt csak addig üldöz a férfi — mondta Ruth halálos nyugalommal —, amíg a hajtóvadászat nem sikerül. Utána a helyzet megfordul.

— Hogy érted ezt?

— Ahogy te. És végtére is: ha egyszer megindul a géped az óceánon túlra, többé nem tartozom neked számadással. Hiszen többé nem látjuk egymást.

— Ez igaz. De hát Cucke öreg, kopasz és viszataszító.

— Mást nem tudsz róla mondani? — kérdezte Ruth.

— De igen. Majdnem elfelejtettem, hogy olyan kövér, mint egy anyadisznó.

— Igazán nem szép tőled, hogy csak a hátrányait hangsúlyozod — mondta Ruth szemrehányóan. — Mondhatnál róla valami jót is. Vagy annyira utálsz Mr. Cucke-ot?

— Persze, hogy utálok. És nem tudok róla semmi jót mondani.

— Nem vall éppen nemes lélekre, hogy így vélekedsz egy vadidegen emberről. Hiszen soha életében nem láttad.

(Folytatjuk.)